

Muzeja dārgumi: Vispārējiem latviešu Dziesmu svētkiem 150

Šogad aprit 150 gadi kopš Pirmajiem Vispārējiem latviešu Dziesmu svētkiem, ar ko aizsākās Dziesmu svētku tradīcija Latvijā un dzima Latvijas nacionālie simboli – valsts himna Dievs, svētī Latviju un sarkanbaltsarkanais karogs.

Svinot un godinot šo notikumu, Cēsu Vēstures un mākslas muzejā no 1. līdz 16.jūlijam ir apskatāmas īpašas muzeja krājuma vēsturiskās relikvijas par Dziesmu svētku simboliem un dziedāšanas tradīcijām Cēsu novadā.

Viens no muzeja lepnumiem – Jaunraunas Dziedāšanas biedrības karogs, 1879.gads. Karogi kā īpašas kora goda zīmes svētku gājienā ievadīja katru dziedāšanas biedrības kori. Tieši dziedāšanas biedrību dibināšana veicināja kora dziedāšanas uzplaukumu Latvijas novadu pagastos, pulcinot dziedātājus, organizējot koncertus un teātru izrādes. Cēsu novadā pirmās dziedāšanas biedrības 19. gs. 60.–70. gados organizējās Straupē, Skujenē, Dzērbenē, Raunā, Vecpiebalgā un Cēsīs. Cēsu muzeja krājumā ir saglabāties tikai vienas dziedāšanas biedrības – 1879.gadā dibinātās Jaunraunas Dziedāšanas biedrības karogs, kurš pēc restaurācijas šobrīd ir apskatāms izstādē.

Jaunraunas Dziedāšanas biedrības karogs svētku gājienā, iespējams, pirmo reizi nests Otrajos Vispārējos latviešu Dziesmu svētkos 1880. gadā. Jaunraunas Dziedāšanas biedrības koris biedrības pastāvēšanas laikā līdz pat 1930. gadu beigām ir piedalījies visos Vispārējos latviešu Dziesmu svētkos, gan arī Cēsu novada Dziesmu svētkos.

Izstādē ir apskatāmi muzeja krājumā saglabātie divi pirmie oficiālie 1873. gada Dziesmu svētku izdevumi divās grāmatiņās – Pirmee wispahrigee Latweeschu dseedaschanas swehtki Rihgâ, no 26ta lihds 29tam juhņijam 1873: isrihkoti zaur Rihgas Latweeschu beedribu. Rihgâ: K. un M. Busch brahļu apgahdeenâ, 1873.

Šo izdevumu, kuru dēvē arī par Dziesmu svētku vadoni, Rīgas latviešu biedrības uzdevumā ir sarakstījis latviešu uzņēmējs, žurnālists un sabiedriskais darbinieks, Pirmo Vispārējo latviešu Dziesmu svētku rīcības komitejas loceklis Rihards Tomsons (1834–1893). Izdevumā ir aprakstīts svētku sagatavošanas posms, aprakstīta pašu svētku norise, publicēts repertuārs ar notīm un programma.

Kā īpaša izdevuma vērtība ir jāatzīmē pievienotais visu koru saraksts, ieskaitot koristu un mūziķu vārdus un uzvārdus. Izstādē, godinot pirmo Dziesmu svētku dalībniekus, piedāvājam iepazīties gan ar Cēsu novada sešu koru dalībniekiem, gan arī citu Latvijas novadu svētku dalībnieku vārdu un uzvārdu sarakstiem.

Latviešu Dziesmu svētku tradīcijā kā neatņemama svētku sastāvdaļa ir to simboli – virsdiriģentu rozetes, svētku diriģentiem dāvātie mākslinieciski darinātie takts zižļi, piemiņas medaļas, dalībnieku nozīmītes un žetoni, svētku plakāti un afišas, kuros iezīmējas arī sarkanbaltsarkano krāsu simbolika, tādejādi apliecinot latviešu tautas ceļu no dziesmas līdz nacionālajai valstij. Daudzi no šiem latviešu dziesmas un dziedāšanas gara apliecinājošiem simboliem ir skatāmi ekspozīcijā.

Blakus Dziesmu svētku relikviju apskatei, muzeja apmeklētājiem izstādē piedāvājam arī kultūrvēsturiskos attēlos un fotogrāfijās iepazīt vidzemnieku un cēsnieku Dziesmu svētku ceļu pusotra gadsimta garumā!

Fotogrāfijas anotācija:

Pirmie oficiālie 1873. gada Dziesmu svētku izdevumi divās grāmatiņās – Pirmee wispahrigee Latweeschu dseedaschanas swehtki Rihgâ, no 26ta lihds 29tam juhņijam 1873: isrihkoti zaur Rihgas Latweeschu beedribu. Rihgâ: K. un M. Busch brahļu apgahdeenâ, 1873.